

(Τὶ καλὰ νὰ διδάσκαν αὐτοὶ οἱ στίχοι τοὺς ἡγήτες τῆς παράταξης π' ἀνήκω).

Ἀπὸ τὸ Σολωμὸ γράφεται κι «Ἡ γυναῖκα τῆς Ζάκυθος» γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ: νὰ δοθηθεὶ τὸ ἔθνος. Γύρω ἀπὸ τὴν ἀρνησὶ τῆς νὰ δοθῇ τὸν ἀγῶνα στρέφεται ὁ μῦθος. Ἡ ἀπάρνηση τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνα εἶναι γιὰ τὸν ποιητὴ τὸ μεγάλο ἁμάρτημά της. Ὁ Σολωμὸς τονίζει τὴν φρικτὴν τῆς παρουσία ὅταν τὴν δάζει νὰ στρέφεται καὶ νὰ προσέχει τὸ σπῆτι της, τὸ οἶός της, τὰ ἰδιωτικά της, τὴν ἴδια στιγμή πού ἀκούγονται οἱ κανονιές πάνω στὸ Μεσολλόγγι.

Ἡ Ἑλλάδα δὲν τέλειωσε τότε τοὺς ἀγῶνες της. Συνέχισε νὰ θυσιάζει τὰ παιδιά της. Ἀκούσαμε τελευταία τὶς ἀπεγνωσμένες φωνὲς τοῦ Πολυτεχνείου. Τώρα ἔχουμε τὶς μαυρὲς γυναῖκες τῆς Κύπρου νὰ γυροφέρνουν στὴν προσφυγιά. Σὰν αὐτὲς τὶς γρηῃς πού εἶδα στὸ Λονδίνο. Πόσες ἀπάνθρωπες μηχανὲς δὲν στήνονται δίπλα μας νὰ μᾶς κάνουν νὰ τὶς ξεχάσουμε; Πόσοι ἀπὸ μᾶς δὲν ἀπορροφιοῦνται στὶς «συνέχειες» τῆς τηλεόρασης καὶ στ' ἀγαθὰ τοῦ σπιτιοῦ τους; Τρομάζω ὅταν σκέφτομαι ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπῆρξαν Ἕλληνες κι Ἕλληνίδες πού ν' ἀντέδρασαν σὰν τὴν «Γυναῖκα τῆς Ζάκυθος». Ὁ Σολωμὸς ἔγραψε γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξουν. Σὲ κανένα ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας. Στράτευσε τὴν τέχνη του γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ κι ὕστερα ἀπὸ ἑκατὸν πενήντα τόσα χρόνια διδάσκει τὸ χρέος στοὺς ποιητές. Πῶς νὰ μὴν παραμένει ὁ πρῶτος ζωντανὸς Ἕλληνας ποιητῆς, ἀφοῦ καὶ στὰ χρόνια μας βλέπουμε εἰκόνας πού νομίζεις πὺς ὀγλήκαν ἀπὸ τοὺς στίχους του;

Βασίλης Ἀρφάνης

ΠΩΣ ΒΑΛΠΟΥΜΕ ΤΟ ΣΟΛΩΜΟ ΣΗΜΕΡΑ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Σὲ μιὰ ἐποχὴ σὰν τὴν σημερινή, πού ὁ τόπος μας κρίνεται μέσα σὲ μιὰ παλίρροια καὶ μιὰ ἀμπωτὴ ἀπὸ βραχύζωνες ἰδέες πού προσπαθοῦν νὰ ἐκπροσωπήσουν τὸν Νέον Ἕλληνα — ἰδέες ἀγούρες καὶ ἐκφυόμενες ἀπὸ πηγὲς στεῖρες, ἰδέες σακατεμένες ἀπὸ τὴν ἀγνοία τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τὴν πολλὴ γνώση τοῦ «ὕψηλο» πολιτισμοῦ, ἰδέες ὑποουλές, ἀναθρεμμένες χωρὶς χῶμα καὶ νερό, μὲ τὴ λησιμονία τῆς παράδοσης καὶ τῆς ἐθνικῆς μας πορείας — ἕνας ΣΟΛΩΜΟΣ ὅχι μόνο γίνεται ὁλοένα πῶς ἀναγκαῖος στὴ ζωὴ μας, τὴν καθημερινή ζωὴ, μὰ εἶναι καὶ στέκεται: ὁ γνήσιος ΝεοἝλληνας πού ἔμαθε, ἔχοντας πάντα ἀνοιχτά τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του καὶ διδάξε τὴν ἐλληνικὴ ψυχὴ τὴν ἀντρεπωμένη στὴν ἀπλότητά της καὶ τὴ λευτεριά της. Ἔτσι μόνο ξεπηδαίει ἡ ζωὴ ἀληθινή. «Κι ἀνθίζει μέσα μου ἡ ζωὴ μ' ἔλα τὰ πλούτια πῶς χει» (Ἑλ. Πολιορκ. Σχεδ. Β', 17).

Σήμερα λοιπὸν πού ἡ ζωὴ μας κλείστηκε στὰ πολυάριθμα μιχλιμπίδια της καὶ φτωχαίνει μέρα τὴ μέρα σ' αὐτὴ τὴν τυφλὴ πορεία της, ἄλλος δρόμος δὲν ὑπάρχει νὰ σωθοῦμε σὰν ἔθνος καὶ νὰ σώσουμε τὴν οἰκουμενικότητά μας σὰν κοσμοϊστορικὸς λαός, ἀπὸ τὸ νὰ γυρίσουμε στὶς ρίζες μας, στὸν ἑαυτὸ μας τὸν πρῶτο. Ὁ Σολωμὸς αὐτὸ τὸ δρόμο ἀκολούθησε γι' αὐτὸ καὶ ἀναδειχτήκε ὁ μεγάλος καὶ ὁ ἐθνικός μας ποιητής. Ἡ πλούσια πηγὴ γιὰ νὰ ἀναγεννηθοῦμε εἶναι ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας μονάχα. Κάθε ἄλλη κατεῦθυνση καὶ πορεία εἶναι ἀπάτη καὶ προδοσία στὸν ἑαυτὸ μας.

Στὸ ἐπίγραμμά του Στῶς Ἑπτανησίους, II ὁ Σολωμὸς γράφει:

Δυστυχισμένε μου, Λαέ, καλὲ κι ἡγαπημένε,
πάντοτε εὐκολοπίστευτε καὶ πάντα προδομένε!

Πρέπει νὰ τὸ καταλάβουμε καλὰ, δὲν ἔχουμε ἀνάγκη κανενὸς γιὰ νὰ πᾶμε μπροστά. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες κυβερνάμε τὴν ἱστορίαν νικητὲς καὶ νικημένοι. Γιατὶ ἔχουμε ἕνα φῶς στὴν καρδιά μας πού μᾶς ὁδηγáει: Τὴν Λευτεριά μας. Ἀρκεῖ τοῦτο τὸ φῶς νὰ τὸ ἀνιχνεύσουμε, νὰ τὸ ἐροῦμε καὶ νὰ τὸ τοποθετήσουμε σωστὰ στὸ βωμὸ του.